

ศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM ในห้องสมุด โรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข Application of ULibMin Mahasarakham Hospital Library, Ministry of Public Health

สุภากร ผ่องอุดม¹, พรทิพย์ วรกุล² และวุฒิชัย พรพัตร์พงศ์³
Supaporn Phongudom¹, Porntip Worakul² and Wuttichai Pornpatcharpong³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการทำงานของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม (ULibM) ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคามสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 2) ศึกษาความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติยูลิบเอ็ม ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 3) ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของห้องสมุดในโรงพยาบาลมหาสารคามประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แยกเป็นกลุ่มประเมินความเหมาะสมของระบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี หรือคอมพิวเตอร์ 5 สาขาวิชาชีพ จำนวน 5 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 11 แห่ง 32 คน และกลุ่มผู้ใช้บริการระบบได้แก่ บุคลากรในโรงพยาบาลมหาสารคาม จากจำนวนบุคลากรในโรงพยาบาลมหาสารคาม ทั้งหมด 1,337 คน ได้แก่ แพทย์ และทันตแพทย์ รวมจำนวน 79 คน พยาบาล จำนวน 361 คน เภสัชกร จำนวน 29 คน เจ้าหน้าที่อื่น ๆ จำนวน 868 คน (โรงพยาบาลมหาสารคาม. 2557 : ค) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างในธีรวิมล เอกะกุล, 2543) ตารางได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 135 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสำรวจประเมินความคิดเห็น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 3 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มULibMที่นำมาประยุกต์ใช้ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยกระบวนการทำงานดังนี้ ระบบการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ระบบสมาชิก ระบบการสืบค้น การบริการเครื่องมือสืบค้น ระบบยืมคืน การจัดการวารสาร นิตยสารและระบบการรายงานผลการปฏิบัติงาน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติยูลิบเอ็มULibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม ของผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมใน 4 ด้านพบว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด คือด้านหน้าที่ของระบบและด้านความสามารถทำงานตามความต้องการผู้ใช้ ($\bar{X}$ =4.58) ส่วนด้านการใช้งานของโปรแกรม และด้านความปลอดภัย ผลการประเมินตามความคิดเห็นของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่โดยรวมใน 4 ด้าน พบว่า ด้านความปลอดภัย โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.18) ด้านการใช้งานของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มULibM โดยรวมมีความ

¹ นิสิตปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม³

เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) ด้านหน้าที่ของโปรแกรม พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) และด้านความสามารถทำงานตามความต้องการผู้ใช้ ความสามารถโดยรวมของระบบบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.62

3. ผลการประเมินระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม มีความพึงพอใจ รายด้าน ด้านการให้บริการในระดับมาก (3.64) ด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ($\bar{X}=3.39$) และด้านการสืบค้นในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$) และความพึงพอใจในการใช้บริการระบบอื่นๆโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.47$) คำสำคัญ:ระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibM,

ABSTRACT

The research was a survey, aiming to : 1) study the working process of the UlibM automatic system which would be applied in Mahasarakham Hospital Library, Ministry of Public Health; 2) study the feasibility of application of the UlibM automatic system in Mahasarakham Hospital Library, Ministry of Public Health; 3) study the level of customers' satisfaction with Mahasarakham Hospital Library services. The target group consisted of 5 experts in technology or computer from 5 occupations that dealt with assessment of the system installation and the access of the UlibM automatic system applied in the context of Mahasarakham Hospital Library, Ministry of Public Health, 11 librarians from hospital libraries that used the UlibM automatic system, and 135 customers of Mahasarakham Hospital Library who were personnel of Mahasarakham Hospital. The instruments were 3 rating scale questionnaires for opinion surveying and evaluation. The statistics employed in data analysis comprised percentage, the mean and standard deviation. The results are as follows:

1. The UlibM automatic system which was applied in Mahasarakham Hospital Library, Ministry of Public Health consisted of the following working processes: the information resource procurement system, the member system, the retrieval, the retrieving tool service system, the circulation service, periodical and magazine management system, and the performance report system.

2. The feasibility assessment of the application of the UlibM automatic system in Mahasarakham Hospital Library by the experts on four aspects, on the whole, revealed that the aspect of the system function and the system usage were most feasible ($\bar{X}=4.58$ for each), while the safety aspect and the aspect of ability to respond to the customer's need were in the high level ($\bar{X}=4.37, 4.00$ respectively). The assessment by the librarians and personnel on the four aspects, on the whole, revealed the results in the high level on every aspect: the safety aspect, the system usage aspect, the program function system aspect, and the aspect of ability to respond to the customer's need ($\bar{X}=4.18, 4.14, 3.97$ and 3.93 respectively) ; and the evaluation by the

customers of Mahasarakham Hospital Library on the four aspects, on the whole, revealed the results in the high level on every aspect: the safety aspect, the system usage aspect, the aspect of ability to respond to the customer's need, and the program function system aspect ($\bar{X}$ = 4.19, 4.17, 4.10 and 4.09 respectively).

3. The results of the assessment of the customers' satisfaction with Mahasarakham Hospital Library services are as follows: the service aspect was in the high level ($\bar{X}$ =3.64), the hardware and software aspect ($\bar{X}$ =3.39) and the retrieval ($\bar{X}$ =3.48) were in the moderate level; and the satisfaction with other services, on the whole, was in the high level ($\bar{X}$ =3.47).

Keywords : The UlibM Automatic Library System

ภูมิหลัง

ในยุคปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีเครือข่ายโยงใยทั่วโลก รวมกันเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่าอินเทอร์เน็ต มีผลทำให้สังคมเปลี่ยนไปเป็นสังคมสารสนเทศ โลกถูกหลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียวแบบไร้พรมแดน กิจกรรมทุกอย่างจะถูกเชื่อมโยงเข้าถึงกัน ซึ่งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นด้านการศึกษาที่ก่อให้เกิดกระแสข่าวสารข้อมูล ความรู้ การแสวงหาความรู้ การกระจายข่าวสารข้อมูลทำให้การเรียนรู้มีความสะดวกง่าย และรวดเร็วในหลายรูปแบบ การค้นหาแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั่วโลกผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสารสนเทศ สามารถชี้วัดได้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรได้ โดยสารสนเทศนั้นก่อให้เกิดแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และนำไปสู่การพัฒนาองค์กรให้มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น หากบุคคลากรในองค์กรรู้จักใช้สารสนเทศมาปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนางานที่ดำเนินการอยู่ ก็จะเป็นการช่วยพัฒนาองค์กรในทางอ้อม ทั้งนี้เพราะสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการนำการนำมาใช้ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาดifferent ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ห้องสมุดเป็นงานหนึ่งที่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรสารสนเทศที่มีปริมาณมากเพิ่มขึ้นตลอดเวลาและมีหลายรูปแบบ รวมทั้งช่วยให้เพิ่ม

ประสิทธิภาพการค้นคืนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บทั้งภายในและภายนอกได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งผลของการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในงานห้องสมุดนอกจากจะก่อเกิดให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อการดำเนินงานห้องสมุดแล้ว ยังสามารถตอบสนองความต้องการสารสนเทศโดยผู้ใช้งานสามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว (นภดล เชิญตรเชษฐกุล. 2543) ระบบอัตโนมัติ (Library automation system) เป็นเทคโนโลยีหนึ่งที่น่าสนใจนำมาใช้ในงานห้องสมุดซึ่งห้องสมุดโรงพยาบาลและห้องสมุดในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้เล็งเห็นประโยชน์และเห็นความสำคัญในส่วนที่จะสามารถนำมาช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานต่างในห้องสมุดมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อการดำเนินงานแทนระบบเดิม ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานของฝ่ายต่างๆในห้องสมุดสามารถเชื่อมโยงสัมพันธ์กันได้ครบวงจรอย่างต่อเนื่องโดยไม่ซ้ำซ้อนกัน ซึ่งโปรแกรมของระบบห้องสมุดอัตโนมัติช่วยดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ งานบริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดด้วยคุณสมบัติของระบบอัตโนมัติที่สามารถรองรับงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ฉัตรวรรณ เหมฤติ. 2543)

ห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคามเป็นห้องสมุดเฉพาะ เปิดดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของบุคคลากรในการพัฒนาศักยภาพการทำงานในโรง

พยาบาลทุกสาขาวิชาชีพและเป็นแหล่งสนับสนุนการเพื่อส่งเสริมการอ่านในช่วงเวลาว่างและช่วงเปลี่ยนเวรบริการแก่บุคลากรภายในและเครือข่ายสาธารณสุขภายใต้กฎระเบียบ ที่ห้องสมุดได้กำหนดไว้โดยบรรณารักษ์เป็นผู้บริหารจัดการ ทรัพยากรสารสนเทศ งานเทคนิคและงานบริการห้องสมุด ซึ่งมีการดำเนินงานด้วยบรรณารักษ์โดยมีสมาชิกจำนวน 945 คน เปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันศุกร์ เวลา 08.30 น.- 20.30 น. และวันเสาร์ เวลา 08.30 -16.30 น. ในส่วนสารสนเทศสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการได้แก่ หนังสือทั่วไปและหนังสือตำราวิชาการ ทางด้านสุขภาพ พยาบาล ทุกสาขาวิชา วารสาร ทางด้านสาธารณสุข หนังสือพิมพ์ นิตยสารสิ่งพิมพ์ด้านบันเทิงวรรณกรรม ผลงานวิจัยและวิชาการ มีผู้ใช้บริการโดยเฉลี่ย วันละ 60-100 คน ทั้งนี้เพื่อให้การบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดได้รับความสะดวก รวดเร็ว ในการเข้าถึงสารสนเทศในห้องสมุด ผู้วิจัยจึงมีความต้องการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติเข้ามาใช้ในงานห้องสมุด จึงได้ศึกษาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ โดยการสำรวจห้องสมุดต่างๆ ที่นำระบบอัตโนมัติมาใช้ในห้องสมุด และผลจากการสำรวจการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งหมด 32 แห่ง และมีโรงพยาบาล จำนวน 11 แห่ง ที่นำระบบอัตโนมัติยูบิลเอ็ม (UlibM) มาใช้ในงานห้องสมุด ซึ่งผลจากการสำรวจและสอบถาม สัมภาษณ์ บรรณารักษ์ผู้ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติยูบิลเอ็ม (UlibM) พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในทุกโมดูล ที่อำนวยความสะดวกในงานของบรรณารักษ์เกือบทุกด้าน โดยเฉพาะระบบการสืบค้นสามารถสืบค้นเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลห้องสมุดอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 ห้องสมุด ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ การถ่ายโอนข้อมูลออกและนำเข้าข้อมูลระบบบรรณานุกรมได้โดยสะดวก และการลงรายการ catalog ได้ 2 ภาษา คือไทย อังกฤษ ด้านระบบงานการบริการยืม-คืนรวมทั้งด้านประโยชน์ใช้งาน เช่นสามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลกับห้องสมุดอื่นได้ มีระบบการรายงานที่ดีมาก อีกทั้งมีการบูรณาการ

ระบบงานห้องสมุดให้ทำงานร่วมกันได้เช่น งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ บริการยืม-คืน ห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม จึงได้นำ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติยูบิลเอ็ม (UlibM) ทั้ง 7 ชุดคำสั่ง (Module) มาประยุกต์ใช้ในห้องสมุด ที่ประกอบด้วย การจัดทำทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการระบบสมาชิก การทำรายการสืบค้น การบริการเครื่องมือสืบค้น การบริการยืมคืน การจัดการ วารสาร นิตยสาร และการรายงานผลการปฏิบัติงาน

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติยูบิลเอ็ม (UlibM) เป็นระบบอัตโนมัติ ที่เกิดการบูรณาการ จากด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและงานห้องสมุด ซึ่งโปรแกรมยูบิลเอ็ม (UlibM) มีคุณลักษณะพิเศษคือเป็นโปรแกรมที่มีการอัปเดตเสมอ และเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดโดยตรง ทำให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาโปรแกรมในอนาคต และเทคโนโลยีใหม่ ๆ นำมาใช้กับห้องสมุด ได้ สามารถทำงานร่วมกับห้องสมุดมาตรฐานระดับสากล ซึ่งจัดเก็บฐานข้อมูล วัสดุสารสนเทศโดยใช้มาตรฐาน MARC เป็นโปรแกรมที่มีหลายฟังก์ชันและโมดูล ที่สร้างขึ้นมาจากความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจริง และมีการปรับปรุงสิ่งใหม่ ๆ ที่ใช้ประโยชน์ได้จริงเสมอ มี User Group ที่สามารถ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสามารถติดตามข่าวสารอัปเดตอย่างต่อเนื่อง มีระบบออนไลน์ เป็นโปรแกรมที่ทำงานแบบ Client-Server แบบ web-based ที่มีการรักษาความปลอดภัย จะเห็นได้ว่าระบบอัตโนมัติยูบิลเอ็ม (UlibM) เป็นระบบ อัตโนมัติ ที่เหมาะสมและควรนำมาปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้ในห้องสมุดเฉพาะได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติยูบิลเอ็ม (UlibM) ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม โดยได้ทำการสำรวจจากผู้บริหารที่เป็นบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงพยาบาล และห้องสมุดในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ นำระบบอัตโนมัติ ยูบิลเอ็ม (UlibM) มาประยุกต์ใช้ในห้องสมุด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบทห้องสมุดโรง

พยาบาลและห้องสมุดในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งถือเป็นห้องสมุดเป็นห้องสมุดเฉพาะ ที่ส่วนใหญ่มีทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ทางด้านการแพทย์ พยาบาล การสาธารณสุขและอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่องค์กรหรือผู้ใช้บริการในองค์กรที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขและผู้ที่สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติยูนิลีบเอ็ม (UlibM) ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติ ยูนิลีบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บริการห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัยคือ โรงพยาบาลมหาสารคาม
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
 - 2.1 ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ใน การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย
 - 2.1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ ประเมินความเหมาะสมของระบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเทคโนโลยี หรือคอมพิวเตอร์ 5 สาขาวิชาชีพ ในการประเมินระบบการติดตั้งและการเข้าถึงระบบ อัตโนมัติ ยูนิลีบเอ็ม (UlibM) ที่นำมาประยุกต์ใช้กับ บริบทของห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัด กระทรวงสาธารณสุข และบรรณารักษ์ห้องสมุดใน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 11 แห่ง 32 คน
 - 2.1.2 ประชากรกลุ่มผู้ใช้ บริการห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม ได้แก่ บุคลากรในโรงพยาบาลมหาสารคาม จากจำนวน บุคลากรในโรงพยาบาลมหาสารคามทั้งหมด 1,337 คน

ได้แก่ แพทย์ และทันตแพทย์ รวมจำนวน 79 คน พยาบาล จำนวน 361 คน เภสัชกร จำนวน 29 คน เจ้าหน้าที่อื่น ๆ จำนวน 868 คน (โรงพยาบาลมหาสารคาม. 2557 :ค) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป ของทาโรยามาเน (Yamane, 1973 อ้างในธีรวิทย์ เอกะ กุล, 2543)ตาราง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 135 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ระบบอัตโนมัติยูนิลีบเอ็ม (UlibM) (Union Library Management) มีส่วนประกอบ 3 ส่วนคือ

1. ส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ
2. ส่วนของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
3. ผู้ใช้บริการ โดยมีชุดคำสั่งที่มี กระบวนการทำงาน 7 ชุดคำสั่ง (Module) ที่ประกอบด้วย
 - 3.1 การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ
 - 3.2 การจัดการระบบสมาชิก
 - 3.3 การทำรายการสืบค้น
 - 3.4 การบริการเครื่องมือสืบค้น
 - 3.5 การบริการยืมคืน
 - 3.6 การจัดการวารสารนิตยสาร
 - 3.7 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

ระยะเวลาการวิจัย

ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2558 - เดือน สิงหาคม 2559

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ระบบอัตโนมัติยูนิลีบเอ็ม (UlibM) ห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม มีกระบวนการทำงาน 7 ชุด คำสั่ง (Module) ที่ประกอบด้วย

- 1.1 การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ
- 1.2 การจัดการระบบสมาชิก
- 1.3 การทำรายการสืบค้น
- 1.4 การบริการเครื่องมือสืบค้น
- 1.5 การบริการยืมคืน
- 1.6 การจัดการ วารสาร นิตยสาร
- 1.7 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ความเหมาะสมของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม (UlibM) กับบริบทห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ บรรณารักษ์ และผู้ดูแลระบบห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และความพึงพอใจต่อการใช้บริการห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี หรือคอมพิวเตอร์ 5 สาขาวิชาชีพ คือสาขาวิชาชีพแพทย์ จำนวน 1 คนวิชาชีพพยาบาล จำนวน 1 คนวิชาชีพเภสัชกรจำนวน 1 คนสาขาวิชาชีพนักคอมพิวเตอร์ หรือนักวิชาการคอมพิวเตอร์จำนวน 1 คนและวิชาชีพบรรณารักษ์จากห้องสมุดโรงพยาบาลขอนแก่น จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 5 คน เพื่อทำการประเมินความเหมาะสมในการเข้าถึงและชุดคำสั่ง (Module) ของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม (Ulib M) ที่นำมาประยุกต์ใช้ในบริบทห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข บรรณารักษ์ห้องสมุด โรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 แห่ง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โรงพยาบาลละ 1 คน ได้บรรณารักษ์ จำนวน 11 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคามเป็นบุคลากรในโรงพยาบาลมหาสารคาม จำนวน 135 คน ที่ประกอบด้วยบุคลากร

ทางการแพทย์ จำนวน 6 คน ทันตแพทย์จำนวน 2 คน พยาบาล จำนวน 37 คน เภสัชกรจำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่สาขาวิชาชีพอื่นๆจำนวน 87 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างในธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) บรรณารักษ์ห้องสมุดในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 32 คน และผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคามที่เป็นบุคลากรในโรงพยาบาลมหาสารคาม จากจำนวนบุคลากรในโรงพยาบาลมหาสารคามทั้งหมด 1,337 คนได้แก่ แพทย์และทันตแพทย์ รวมจำนวน 79 คน พยาบาล จำนวน 361 คน เภสัชกร จำนวน 29 คนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ จำนวน 868 คน (โรงพยาบาลมหาสารคาม. 2557 : ค)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ชุดประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม ของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติยูลิบเอ็ม (UlibM) กับบริบทห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุขโดยผู้เชี่ยวชาญหรือตัวแทนจาก 5 สาขาวิชาชีพ จำนวน 5 ชุด

2. แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibM สำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุด ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่นำระบบห้องสมุดอัตโนมัติยูลิบเอ็ม(UlibM) มาใช้ในห้องสมุดที่สังกัด จำนวน 11 ชุด

3. แบบสอบถามเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดระบบอัตโนมัติยูลิบเอ็ม (UlibM) ในโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 135 ชุด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเหมาะสม ของการประยุกต์ใช้ระบบ

อัตโนมัตียูลิบเอ็ม (UlibM) กับบริบทห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญหรือตัวแทนจาก 5 สาขาวิชาชีพ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดีปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประยุกต์ระบบของงานห้องสมุดและปรับระบบที่สามารถประยุกต์เข้ากับระบบห้องสมุดอัตโนมัตียูลิบเอ็ม UlibM (สมพงษ์ เจริญศิริ. 2551 : 66-300); น้ำทิพย์ วิภาวัน (2545:14); เสาวภา หลิมจิตร (2549:27); ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคทกาล (2552 : 29); ยุทธนา เจริญรัตน์ (2545 : 12-18); รุ่งนภา เสือโรจน์ (2550 : 12-41)

1.2 กำหนดขอบข่ายของคำถามเพื่อให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของระบบอัตโนมัตียูลิบเอ็ม UlibM ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

1.3 ร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัตียูลิบเอ็ม UlibM ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Best and-Kahn, 1993 : 246-250) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเหมาะสมของระบบอัตโนมัตียูลิบเอ็ม UlibM ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม กำหนดไว้ดังนี้

เหมาะสม	ดีมาก	5 คะแนน
เหมาะสม	ดี	4 คะแนน
เหมาะสม	ปานกลาง	3 คะแนน
เหมาะสม	น้อย	2 คะแนน
เหมาะสม	น้อยที่สุด	1 คะแนน

1.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้อง สมบูรณ์ทุกด้าน

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบด้านโครงสร้างของเนื้อหา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และประเมินความ

1.6 เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นแล้วนำคำถามมาพิจารณาคำ IOC (Index of Congruence) โดยใช้เกณฑ์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณและเลือกข้อที่ได้ค่า IOC ตั้งแต่ .66-1.00 ทุกข้อ มาเป็นแบบสอบถาม

1.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสม ของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัตียูลิบเอ็ม (UlibM) กับบริบทห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดีปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประยุกต์ระบบของงานห้องสมุดและปรับระบบที่สามารถประยุกต์เข้ากับระบบห้องสมุดอัตโนมัตียูลิบเอ็ม UlibM (สมพงษ์ เจริญศิริ. 2551 : 66-300); น้ำทิพย์ วิภาวัน (2545:14); เสาวภา หลิมจิตร (2549 : 27) ; ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคทกาล (2552 : 29); ยุทธนา เจริญรัตน์ (2545 : 12-18); รุ่งนภา เสือโรจน์ (2550 : 12-41)

2.2 กำหนดขอบข่ายของคำถามเพื่อให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของระบบอัตโนมัตียูลิบเอ็ม UlibM ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม

แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 ร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท(Best andKahn, 1993 : 246-250) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเหมาะสมของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม กำหนดไว้ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ได้ 5	คะแนน
เหมาะสมมาก	ได้ 4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ได้ 3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	ได้ 2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ได้ 1	คะแนน

2.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้อง สมบูรณ์ทุกด้าน

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบด้านโครงสร้างของเนื้อหา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และประเมินความสอดคล้อง

2.6 เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นแล้วนำคำถามมาพิจารณาหาค่า IOC (Index of Congruence) โดยใช้เกณฑ์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณและเลือกข้อที่ได้ค่า IOC ตั้งแต่ .66-1.00 ทุกข้อ มาเป็นแบบสอบถาม

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ในห้องสมุดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวม

(Item-total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.371-0.907 และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1980 : Unpaged; อ้างถึงใน เสนอ ภิรมจิตรผ่อง. 2542 : 22-25) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.987

2.8 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติยูลิบเอ็ม (UlibM) กับบริบทห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยผู้ให้บริการห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้ระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้บริการระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Best andKahn, 1993 : 246-250) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเหมาะสมของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม คือ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประยุกต์ระบบของงานห้องสมุดและปรับระบบที่สามารถประยุกต์เข้ากับระบบอัตโนมัติยูลิบเอ็มUlibM (สมพงษ์เจริญศิริ. 2551 :

66-300) ; น้ำทิพย์ วิภาวัน (2545:14) ; เสาวภา หลิมจิตร (2549:27); ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคทกาล (2552 : 29) ; ยุทธนา เจริญรัตน์ (2545 : 12-18); รุ่งนภา เสือโรจน์ (2550 : 12-41)

3.2 กำหนดขอบข่ายของคำถามเพื่อให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของการใช้งานระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibM ในบริบทห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3.3 ร่างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความพึงพอใจของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท(Best andKahn, 1993 : 246-250) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ คะแนน 5 4 3 2 และ 1 ระดับความเหมาะสมและพึงพอใจ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

3.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้อง สมบูรณ์ทุกด้าน

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบด้านโครงสร้างของเนื้อหา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และประเมินความสอดคล้อง

3.6 เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นแล้วนำคำถามมาพิจารณาหาค่า IOC (Index of Congruence) โดยใช้เกณฑ์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณและเลือกข้อที่ได้ค่า IOC ตั้งแต่ .66-1.00 ทุกข้อ มาเป็นแบบสอบถาม

3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ใช้บริการในห้องสมุดที่ไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.451-0.97 และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbachได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95

3.8 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

1 ศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม (UlibM) ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่าระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม เป็นระบบการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีคุณลักษณะ ดังนี้1) มีการอัปเดตเสมอ 2) เป็นระบบอัตโนมัติที่ได้มาตรฐาน สามารถทำงานร่วมกับห้องสมุดมาตรฐานระดับเดียวกันได้ เพราะจัดเก็บฐานข้อมูลข่าวสารสนเทศโดยใช้มาตรฐาน MARC สามารถโอนถ่ายข้อมูลกับระบบห้องสมุดมาตรฐานได้ทั่วประเทศ 3) มีระบบแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้ และมีหลายฟังก์ชันและโมดูล ที่สร้างขึ้นมาจากความต้องการของผู้ปฏิบัติงานจริง เพื่อปรับปรุงสิ่งใหม่ ๆอย่างต่อเนื่อง 4) มี User Group ที่รับฟัง พัฒนา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสามารถติดตามข่าวสารการอัปเดตอย่างต่อเนื่อง 5) มีระบบออนไลน์ เป็นโปรแกรมที่ทำงานแบบ Client-Server แบบ web-based ที่มีการรักษาความปลอดภัย จะเห็นได้ว่าระบบยูลิบเอ็ม เป็นระบบอัตโนมัติที่ควรนำมาประยุกต์ใช้และประกอบด้วยกระบวนการทำงาน ดังนี้ คือ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการระบบสมาชิก การทำรายการสืบค้นการบริการเครื่องมือสืบค้น การบริการยืมคืนการจัดการ วารสาร นิตยสาร

และ การรายงานผลการปฏิบัติงาน

2. ผลศึกษาความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม โรงพยาบาลมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถทำงานตามความต้องการของผู้ใช้ ด้านหน้าที่ของระบบ ด้านการใช้งานของระบบ ด้านความปลอดภัยของระบบ ผลการประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมาย ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความเหมาะสมระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (n=5)

รายการ	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความสามารถทำงานตามความต้องการผู้ใช้	4.37	0.52	มาก
ด้านหน้าที่ของระบบ	4.58	0.47	มากที่สุด
ด้านการใช้งานของโปรแกรม	4.58	0.47	มากที่สุด
ด้านความปลอดภัย	4.00	0.00	มาก
รวม	4.38	0.24	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมเห็นว่าระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2.2 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibM ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม ตามความคิดเห็นบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibM ของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ (n=11)

รายการ	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความสามารถทำงานตามความต้องการผู้ใช้	3.93	0.62	มาก
ด้านหน้าที่ของโปรแกรม	3.97	0.63	มาก
ด้านการใช้งานของระบบอัตโนมัติ	4.14	0.58	มาก
ด้านความปลอดภัย	4.18	0.64	มาก
รวม	4.06	0.03	มาก

จากตารางที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมจากการประเมินโดยบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดในโรงพยาบาลมหาสารคาม

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของระบบตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการห้องสมุด (n=135)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความสามารถทำงาน	4.10	0.09	มาก
ด้านหน้าที่ของระบบ	4.09	0.06	มาก
ด้านการใช้งานของระบบ	4.17	0.37	มาก
ด้านความปลอดภัย	4.19	0.13	มาก

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาการประเมินความพึงพอใจของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม โดยผู้ให้บริการโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็ม UlibM ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม โดยรวม เป็นรายด้าน(n=135)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการให้บริการ	3.64	0.64	มาก
ด้านฮาร์ดแวร์	3.39	0.64	ปานกลาง
ด้านซอฟต์แวร์	3.39	0.68	ปานกลาง
ด้านการสืบค้น	3.48	0.66	ปานกลาง
โดยรวมทุกด้าน	3.53	0.65	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม โดยรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เป็นรายด้าน

อภิปรายผล

1. การประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย กระบวนการทำงาน การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการระบบสมาชิก การทำรายการสืบค้น การบริการเครื่องมือสืบค้น การบริการยืมคืน การจัดการ วารสาร นิตยสาร และการรายงานผลการปฏิบัติงานแสดงว่าระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เป็นระบบที่ใช้งานได้ครบตามเนื้อหางานหลักของห้องสมุด จะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างระบบที่เป็นอัตโนมัติกับระบบที่ทำด้วยมือ กล่าวคือ จะทำให้เกิดความรวดเร็ว มีข้อผิดพลาดน้อย และสิ้นเปลืองทรัพยากรต่าง ๆ โดยไม่จำเป็น สอดคล้องกับ สมพงษ์จันทร์ศิริ (เว็บไซต์) กล่าวว่า ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ UlibM (Union Library Management) เป็นระบบที่ทำงานร่วมกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติขนาดใหญ่ระดับมหาวิทยาลัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นระบบ INNOPAC, VTLS, HORIZON ฯลฯ อีกทั้ง ระบบสหบรรณานุกรม (Union Catalog) ในประเทศไทยและญี่ปุ่น ทำให้ง่ายต่อความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์มาพัฒนาระบบสำหรับห้องสมุดขนาดกลาง และขนาดเล็ก ให้ได้มาตรฐานสากล (MARC21) ในการจัดเก็บและการค้นคืนทรัพยากร สสนเทศสนเทศ เพื่อให้แหล่งสารสนเทศหรือห้องสมุดมีระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ได้มาตรฐานสากลใช้งาน และสามารถ เชื่อมต่อแลกเปลี่ยนข้อมูล (ISO2709) กับระบบห้องสมุดอื่นได้ในอนาคต สอดคล้องกับ (ธนพร) บรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงพยาบาลแพร่ ที่ได้ใช้ระบบอัตโนมัติยูลิบเอ็มได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบอัตโนมัติที่พัฒนามาใช้ใน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย แต่เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับห้องสมุดเฉพาะโรงพยาบาล ได้อย่างสะดวกสนองความต้องการของบรรณารักษ์ที่สามารถปรับและประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในกับบริบทห้องสมุดโรงพยาบาล ซึ่งห้องสมุดโรงพยาบาลเป็นห้องสมุดเฉพาะการแพทย์

พยาบาลและสาธารณสุข นำระบบอัตโนมัติUlibMไปใช้ในห้องสมุดหลายแห่ง อีกทั้งโรงพยาบาลมหาสารคาม ไม่ได้จัดเตรียมงบประมาณสำหรับการจัดซื้อและดูแลระบบ

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของระบบอัตโนมัติ ยูลิบเอ็มUlibM ที่ใช้ในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.37) ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านผู้ดูแลระบบ ด้านบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ และด้านผู้ใช้งานระบบทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระบบอัตโนมัติ UlibMมีความสามารถในการป้องกันการแสดงผลของข้อมูลที่จำเป็น การแสดงสถานะ การเข้าสู่ระบบ การแสดงข้อมูล การค้นหาข้อมูล การแสดงข้อมูลรายละเอียดตามข้อมูลที่ต้องการ การเชื่อมต่อมีความสัมพันธ์กัน ใช้งานได้ง่าย เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามความต้องการของผู้ใช้ระบบทั่วไป ผู้ดูแลระบบ และเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ มีความถูกต้องของผลลัพธ์ เช่น การเพิ่ม แก้ไข ลบข้อมูลมีความถูกต้อง ข้อความที่ปรากฏบนจอภาพชัดเจน การใช้สีของตัวอักษร พื้นหลัง และรูปภาพประกอบมีความเหมาะสม การจัดวางส่วนต่าง ๆ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับ ปฏิคม ทองจรัสและวิชาญ ทุมทอง (2554 : 85) ที่พบว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี ผลการประเมินความคิดเห็นของบรรณารักษ์ เกี่ยวกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ โดยค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพของระบบเท่ากับ 4.05 แสดงว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี เช่นกัน

3. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบอัตโนมัติ UlibMในห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม เป็นระบบเพื่อการเข้าถึงห้องสมุดเฉพาะได้ผ่านการประเมินประสิทธิภาพของระบบฯ จากผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และด้านระบบสารสนเทศ โดยภาพรวมของผลการประเมินประสิทธิภาพระบบฯ นั้นอยู่ในระดับมีประสิทธิภาพมาก

ที่สุด นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่เป็นประจำทั้งการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือแม้แต่การใช้เทคโนโลยีในการศึกษา จึงทำให้มีความคุ้นเคยและปรับใช้ระบบได้อย่างไม่มีปัญหาใด ๆ จึงทำให้ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไว ชีรัมย์ (2554 : บทคัดย่อ) สอดคล้องกับรุ่งนภา เสือโรจน์ (2550 : 109) และสอดคล้องกับชัยญาวรรณวโรทร (2554) ศึกษาความพึงพอใจต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Alice For Windows อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ระบบงานจัดหา และควบคุมบัญชีงบประมาณ ระบบการจัดทำรายการ และวิเคราะห์หมวดหมู่ ระบบสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ ระบบงานยืมคืน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาระบบ

ควรพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการเข้าถึงห้องสมุดเฉพาะ ให้มี ข้อมูลครอบคลุมทุกพื้นที่ในประเทศไทย เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่สมบูรณ์สามารถชี้แนะแหล่ง สารสนเทศที่เก็บรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ต้องการได้อยากครบถ้วน อันจะช่วยให้ผู้ใช้ ได้รับความสะดวกในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ อีกทั้งช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในงานบริการใช้ เป็นเครื่องมือชี้แนะแหล่งสารสนเทศให้แก่ผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจและความต้องการใช้ห้องสมุดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาห้องสมุด

2.2 ควรมีการศึกษาคำถามความสัมพันธ์ของหนังสือ วารสาร นิตยสาร ที่จัดหามา นั้น กับการใช้หนังสือที่จัดหาเหล่านั้นมาหรือไม่ เพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณาการจัดซื้อจัดหา ได้ตรงตาม ความต้องการและความสนใจของผู้ใช้มากที่สุด อีกทั้งยังเป็นการใช้

งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้ได้ประโยชน์สูงสุด
2.3 ครอบคลุมความพึงพอใจ ปัญหา
และอุปสรรคของผู้ปฏิบัติงานในการให้บริการ ห้องสมุด

เอกสารอ้างอิง

- ชัยญาวรรณวโรทร (2554). **สภาพการใช้และปัญหาการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติของบรรณารักษ์ในห้องสมุดสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- นภดล เขียวตระกูล. (2543). **การใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบบูรณาการในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ : กรณีศึกษาระบบอินโนแพค. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- นภาพร สุริยะ. (2541). **การจัดการงานวารสารในห้องสมุดแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- น้ำทิพย์ วิกาวัน (2545). **E-Library : ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย.**
- ปวิศม ทองจริงและวิชาญ ทุมทอง. (2554). **ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated Library System). รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.**
- ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคทกาล. (2552). **การพัฒนาโปรแกรมรหัสเปิดระบบห้องสมุดอัตโนมัติ OpenBiblioสำหรับหอสมุดแห่งชาติรัชมังกลาภิเชก เชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- ยุทธนา เจริญเร็น (2545). **ห้องสมุดอัตโนมัติฟรีได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.**
- รุ่งนภา เสือโรจน์. (2550). **การใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติอีหลิบ (ELIB) ในห้องสมุดเฉพาะ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- โรงพยาบาลมหาสารคาม. (2557). **บทบาทและกลยุทธ์ห้องสมุดโรงพยาบาลมหาสารคาม. มหาสารคาม : โรงพยาบาลมหาสารคาม.**
- ไว ชีรัมย์. (2554). **ความพึงพอใจของพระนิสิตที่มีต่อการให้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**
- สมพงษ์เจริญศิริ. (2551). **มาตรฐานการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดและฝึกปฏิบัติ รู้จักและฝึกปฏิบัติระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- เสนอ ภิรมจิตรผ่อง. (2542). **การประเมินผลภาคปฏิบัติ. อุบลราชธานี. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.**
- เสาวภา ทลิทวิจิตร (2549). **ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ. <http://www.student.chula.ac.th/49802214/fulltext.pdf> (สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2553), 2549.**
- Cronbach, Lee. J. (1990). **Essentials of Psychology Testing. 5th ed. New York : Harper Collins Publishers Inc.**

